

N:o 20.

Ank. till Riksd. Kansli d. 5 Maj 1868, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af Herr C. A. Mannerskantz' motion rörande omorganisation af landets penningväsende.

Uti en inom Andra Kammaren väckt motion, N:o 311, har Herr C. A. Mannerskantz, med föranledande af de vid riksdagen väckta motioner rörande förändring af landets myntsystem, och i afsigt att landets hela penningväsende måtte kunna på en gång med varaktigt bestånd för framtiden ordnas, föreslagit, att åt Banko-Utskottet måtte uppdragas att taga under pröfning de förslag till reorganisation af såväl Riksbanken, som landets bankväsende i allmänhet, hvilka afgåfvos af den utaf Kongl. Maj:t år 1858 tillsatta Finans-komité, samt att på grund och med ledning af nämnda förslag, men med den förändring deri, hvartill de sedan förslagens afgifvande inträffade förhållanden i afseende på Representationens sammansättning samt inom banklagstiftningen kunde föranleda, för Riksdagen föreslå de åtgärder och beslut, som för åstadkommande af en dylik, på rigtiga grunder byggd, fullständig reorganisation af landets penningväsende kunde finnas erforderliga.

Vid innevarande riksdag hafva väl icke i följd af de motioner, som föranledt nyssnämnda framställning, några så beskaffade beslut blifvit vidtagna beträffande landets penning- eller bankväsende, att de hittills bestående grunderna derfor i ett eller annat afseende berörts och att af sådan anledning behof kan anses hafva inträdt att göra de till nämnda viktiga ämnen hörande förhållanden till föremål för en allmän undersökning eller mera genomgripande förändring.

Likväl hafva under de sednare tiderna åtskilliga frågor i dessa ämnen uppstått och tilldragit sig en så allmän uppmärksamhet, samt äfven inom Representationen framkallat så många yttranden och förslag i olika riktningar, att en grundlig utredning af desammas betydelse i allmänhet och för vårt lands förhållanden särskildt icke kan vara annat än gagnelig.

Så hafva ej mindre de olägenheter och förluster vid beröringen med utlandet, som med vårt nuvarande myntsystem ansetts vara förenade, än ock den fördel

man åsyftat vinna genom ett med andra länder gemensamt mynt framkallat tanken på en förändring af sjelfva myntsystemet, hvilken förändring, med afseende på dess väsendtliga inflytande på många bestående förhållanden, synes behöfva väl förberedas, innan densamma kan komma till utförande.

Det förhållandet, att Riksbankens sedlar genom sjelfva grundlagen äro förklarade för lika laggildt betalningsmedel, som det klingande myntet, utan något förbehåll för den händelse att dessa banksedlar icke skulle med mynt inlösas, har länge varit föremål för uppmärksamhet och föranledt ofta, fast hittills utan framgång, förnyade förslag till ändring, af hvilka förslag det sednast vid denna riksdag framställda synes, hufvudsakligen genom bristen på en föregående utredning af den viktiga frågans alla delar, hafva misslyckats i att föra denna till sin lösning.

Den äfven annorstädes mycket omtvistade frågan, huruvida rörelsens förseende med myntrepresentativ, eller banksedelutgifningen, må böra vara förbehållen ensamt åt en enda statsanstalt eller fritt öfverlämnad åt flera, äfven enskilda bankanstalter, har här i landet länge och fortfarande utgjort föremål för olika, alltför ofta vexlande meningar och förslag, hvilka ådagalägga, att rörande denna fråga den allmänna insigt och stadga i tänkesätt ännu icke vunnits, som likväl äro nödvändiga för fasthet i penningeförhållandena och dermed sammanhang egande viktiga intressen.

Till de frågor, som hafva afseende på myntet och det laggilda betalningsmedlet samt banksedelutgifningen, sluta sig åtskilliga andra viktiga frågor rörande bankväsendet.

Icke allenast sjelfva de konstitutionella bestämmelserna i afseende på lagstiftningsrätten rörande de särskilda slagen af bankinrättningar, utan äfven dessa inrättningsars närvarande organisation samt grunderna och sättet för deras verksamhet hafva sedan länge varit föremål för olika meningar och förslag; och det torde vara af stor vikt att en pröfning och noggrann utredning må företagas ej mindre angående det förhållandet, att Regeringen och Representationen hvar för sig ega en utöslutande befogenhet att lagstifta, den förra för enskilda bankinrättningar och den sednare för Riksbanken, än äfven af den bestående lagstiftningen för bankinrättningarna och sättet för deras verksamhet.

Utskottet har, såsom redan blifvit yttradt, ansett nu antydda med flera dithörande frågor böra blifva föremål för en grundlig undersökning; men då Utskottet icke varit i tillfälle att, jemte de öfriga ärenden, som ålegat Utskottet, åt nämnda ämnen egna den tid och uppmärksamhet, som erfordrats för deras fullständiga utredning samt för uppgörande af de förslag, hvartill en sådan utredning kunde finnas föranleda, har Utskottet, synnerligen som dels de förslag, hvilka 1858 års Finanskomité afgifvit, icke beröra alla de ämnen, Utskottet finner påkalla utredning, dels ock nämnda förslag synts Utskottet, om de skulle läggas till grund för en omorganisation af bankväsendet, dessförinnan böra underkastas en förnyad pröfning, ansett sig böra hemställa,

att Herr C. A. Mannerskantz' förevarande motion icke för närvarande måtte föranleda till annan åtgärd, än att Riksdagen ville hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes genom tillsättande af en komité, eller på annat sätt, som Kongl. Maj:t kunde finna lämpligt, dels låta verkställa undersökning och utredning rörande landets hela mynt- och penningväsende, hvad angår ej mindre det nuvarande myntsystemet och dess inflytande på landets förhållanden till utlandet, än äfven de grunder, hvarpå lagstiftningen för och organisa-

tionen af penningeanstalterna för närvarande hvila, med afseende såväl på sjelfva lagstifningsrätten rörande de olika slagen af dylika anstalter, som på de för dem nu gällande allmänna bestämmelser och det sätt hvarpå dessa anstalters verksamhet hittills utöfvats; dels äfven, efter hvad en sådan undersökning och utredning kan föranleda, låta utarbета förslag till de förändringar och tillägg i nu gällande grundlags stadganden samt andra lagar och författningar angående penninge- och bankväsendet, som kunna finnas ändamålsenliga för att, så vidt sådant af lagstiftningen och administrationen beror, de ifrågavarande viktiga angelägenheterna må blifva så ordnade, att en riktig och jemn fortgång af landets näringar samt ett varaktigt välstånd och förkofran må varda befordrade.

Stockholm den 5 Maj 1868.

C. A. Mannerskantz.

vice Ordförande.

N:o 21.

Ank. till Riksd. Kansli d. 5 Maj 1868, kl. 1 e. m.

*Memorial, med förslag till instruktion för nästkommande Riksdags
Banko-Utskott.*

Till fullgörande af föreskriften i § 9 af den för Banko-Utskottet vid denna riksdag gällande instruktion, får Utskottet härmed afgifva förslag till instruktion för Banko-Utskottet vid nästkommande riksdag.

Annan ändring i den nu gällande instruktionen har icke funnits nödig, än att, då nästa Riksdag har att besluta om dispositionen af den bankovinst, som upplupit från och med år 1867, § 1 i instruktionen i öfverensstämmelse härmed ändrats, samt att i § 4, angående den Utskottet åliggande undersökning och granskning af Riksbankens tillstånd och huru densamma blifvit styrd och förvaltd, orden "efter nästförflutna riksdag" uteslutits, enär nuvarande Banko-Utskott icke full-